

vast stellen. Zo noordelijk is deze soort nog niet bekend. Volgens Leo is het de moeite waard om daar volgend jaar nog eens te gaan kijken.

Tenslotte brachten we een bezoek aan het sportveld in Makkum, vlakbij de woning van Heert Hein Kuipers. We konden hier nog 17 soorten opschrijven. Ook hier groeide weer volop Spaanse Aak met *Phyllonorycter acerifoliella*, blijkbaar een favoriete plant in deze omgeving. Het was nog steeds stralend weer zodat Leo, Siep en Jannie de dag passend afsloten op een terras in de zon met een ijsje.

Bijzondere dagvlinderwaarnemingen 2008 Luut de Zee

Toen de Vlinderstichting na het voorjaar van 2008 de balans opmaakte, werd de noodklok geluid. Het bleek het slecht gesteld te zijn met de dagvlinders. Dit ondanks het feit dat het goed vlinderweer was. Maar in de loop van het jaar kwamen er ook positieve berichten. Zo was 2008 een goed jaar voor het zeldzame veenhooibeestje. Bovendien bleek dat op de Veluwe weer meer exemplaren van de bijna verdwenen Kleine heivlinder waren gezien. Ook de Kleine ijsvogelvlinder deed het goed en er waren opvallend veel eikenpages. Maar voor de vlinderliefhebber is er altijd kans op een zeldzaamheid. Ieder jaar zijn er gelukkig nog bijzondere waarnemingen, zo ook in onze provincie. In dit artikel een kort overzicht van enkele zeldzame soorten.

De Koninginnepage wordt vooral in de zuidelijke helft van Nederland gezien, maar de laatste jaren komen er steeds meer meldingen uit de rest van Nederland. Dit jaar is de vlinder ook weer gezien in Friesland. In mei zagen Gerard Bergsma in Appelscha en H. Hiemstra in Hemrik een exemplaar van de voorjaarsgeneratie van de Koninginnepage. Van de zomergeneratie werd op 16 augustus een exemplaar waargenomen door T. Scheper in De Wilgen. Elk jaar wordt deze vlinder de laatste jaren wel waargenomen, maar het blijft een zeer zeldzame verschijning. Opvallend is wel dat er twee exemplaren van de eerste generatie zijn waargenomen. De waarnemingen betreffen namelijk meestal vlinders van de tweede generatie.

Een ander bijzondere soort is de Grote weerschijnvlinder. Het is een zeldzame soort met enkele populaties in Twente, de Achterhoek en Noord-Brabant. In de jaren negentig werd deze vlinder een aantal keren waargenomen in de buurt van Wolvega. Daarna was het een aantal jaren stil. Maar nadat de soort de laatste jaren een paar keer werd waargenomen, werd deze soort in 2008 door Rudy Offereins op 6 juli waargenomen en gefotografeerd in de Lindevallei. Hij zag maar liefst 4 exemplaren. Een zeer bijzondere waarneming, die nog opvallender is omdat de vlinder op de foto nectar drinkt op braam, iets wat deze vlinder zelden doet. Hij was echter niet de enige die een Grote weerschijnvlinder vond. Trudy de Bruin vond er op 8 juli ook een bij het Canadameer bij Appelscha.

Een bijzonder dwaalgast die dit jaar onze provincie bezocht was de Keizersmantel. In 2006 was er een invasie van deze parelmoervlinder en werden er

tientallen gezien in Nederland. Ook in Friesland werd de soort toen waargenomen. Dit keer was het Andy Saunders die op 28 juli in zijn tuin in Sint Nicolaasga een (beschadigd) exemplaar op een vlinderstruik waarnam.

Van de trekvlinders is de Oranje luzernevlinder vermeldenswaardig. Ieder jaar wordt deze soort wel gezien in Nederland. De aantallen variëren sterk, in invasiejaren zijn er soms duizenden vlinders. In Friesland wordt deze vlinder het meest waargenomen langs het IJsselmeer en de Waddenzee. De waarnemingen van 2008 zijn echter niet langs de kust gedaan. Eind juli werden twee exemplaren van deze vlinder gezien. Op 26 juli zag W. Post een vlinder in Langedijke en op 29 juli was het Judith Bouma die deze soort zag.

Dagvlinders in eigen tuin door de jaren heen

John Boosman

In 1999 en vanaf het jaar 2000 heb ik dagelijks bijgehouden welke dagvlinders in welke aantallen vlogen in mijn tuin in Earnewâld (kmhok 193.2-571.6), waarbij per soort het hoogste aantal exemplaren per dag werd genoteerd. Het valt op dat niet alleen het totaal aantal vlinders per jaar duidelijke verschillen te zien geeft, maar ook het aantal exemplaren per soort. Het aantal soorten is evenwel elk jaar vrij constant (18 á 19).

Opmerkelijke is het verschil in aantal vlinders tussen 2007 en 2008 (zie tabel). Dit jaar vlogen er ongeveer 30% minder exemplaren dan vorig jaar.

soort	1999	2000	2005	2006	2007	2008 (t/m sept)
Klein geaderd witje	579	685	634	951	582	385
Bont zandoogje	232	359	404	499	636	426
Atalanta	268	411	270	484	355	177
Bruin zandoogje	147	218	229	403	226	220
Koevinkje	71	159	299	329	407	412
Zwartsrietdikkopje	116	208	375	250	64	40
Klein koolwitje	90	177	103	187	174	345
Gehakelde aurelia	2	7	35	159	33	8
Citroenvlinder	137	82	125	155	92	56
Oranjetipje	95	97	79	152	144	57
Kleine vos	34	53	120	113	52	29
Dagpauwoog	410	234	123	93	168	20
Groot koolwitje	144	93	69	69	137	61
Landkaartje	107	96	65	67	183	87
Argusvlinder	124	185	57	31	10	5
Boomblauwtje	13	18	17	31	31	12
Totaal	2591	3094	3012	3993	3321	2371

Uit de grafieken per soort, die ik heb samengesteld, blijkt dat de daling grotendeels te wijten is aan de soorten die voornamelijk in het voorjaar vliegen.

Het oranjetipje, dat verleden jaar in april al in de tuin verscheen, was dit jaar pas in mei aanwezig en het aantal was de helft minder.